

Професійна підготовка майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікативних технологій

У наші дні, з огляду на бурхливий розвиток інформаційних технологій і неухильний ріст обсягу інформації, перекладацька діяльність стає все більш затребуваною. За останні 10-15 років характер роботи перекладача й вимоги до нього дуже змінилися. У першу чергу зміни торкнулися письмового перекладу науково-технічної, офіційної й ділової документації.

Сьогодні, як правило, уже недостатньо просто перекласти текст, користуючись комп'ютером як друкарською машинкою. Замовник очікує від перекладача, що оформлення готового документа буде відповідати зовнішньому вигляду оригіналу настільки точно, наскільки це можливо, і при цьому задовольняти прийняті у даній країні стандарти. Вищі навчальні заклади України, що спеціалізуються на підготовці спеціалістів цього профілю намагаються йти пліч-о-пліч із європейськими стандартами і також у свою чергу застосовують інформаційні технології та здобутки програмного забезпечення. Створені окремі спецкурси та дисципліни, які допомагають студентам освоїти навички роботи із комп'ютерною технікою, опанувати певні програми, що спрямовані на перекладацьку діяльність, що на сьогодні є однією з найбільш затребуваних на українському ринку праці [1].

Проблеми та особливості використання ІКТ розглядали у своїх роботах: Я. В. Булахова, Р. С. Гуревич, О. В. Давискіба, Л. М. Дунець, М. І. Жалдак, В. Е. Краснопольський, Л. М. Кутепова, І. Д. Малицьката, О. С. Меньяйленко, Г. В. Монастирна, О. В. Овчарук, А.І. Яковлев, А. В. Янковець та ін.

Незважаючи на посилений інтерес науковців до зазначеної проблеми, в наукових дослідженнях недостатньо уваги приділено використанню нових інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів. Тому метою даної статті є аналіз можливостей застосування мультимедійних технологій в процесі формування перекладацької компетенції та підвищення ефективності та якості перекладацького продукту сьогодення.

Використання новітніх інформаційних технологій в професійній підготовці перекладачів забезпечує мотивацію навчально-пізнавальної діяльності, індивідуалізацію навчання, поетапне формування

перекладацьких знань та умінь. Необхідно зазначити, що суспільство на разі переживає час тотальної інформатизації, яку в методичній літературі трактують як «процес активного використання інформаційних технологій для виробництва, переробки, збереження і поширення інформації і особливо знань» [3 : 85]. Обсяги інформації в сучасному суспільстві настільки великі, що звичайні шляхи пошуку, передачі та роботи з нею стають неефективні. Тому в процесі формування перекладацької компетенції все більше уваги приділяють застосуванню мультимедійних ресурсів.

Інформаційні технології відкривають широкі перспективи для удосконалення організації процесу навчання, більше того, деякі організаційні форми навчального процесу не можуть бути реалізовані без телекомунікаційних засобів, які дають можливість організувати в режимі реального часу колективну, творчу роботу над спільним проектом у різних навчальних закладах. При цьому процес колективної творчості дозволяє не тільки підвищити рівень мотивації у вивченні іноземної мови, але й розробити відповідні завдання.

Нові мультимедійні засоби мають цілу низку переваг над традиційним методами навчання майбутніх перекладачів:

1. негайний зворотний зв'язок між користувачами ІКТ;
2. архівне зберігання досить великих обсягів інформації з можливостями їх передачі;
3. автоматичне реферування та анотування матеріалів;
4. автоматизовані системи перекладу.

Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі – це не тільки використання мультимедійних засобів та Інтернет-технологій на лекціях, семінарах, практичних заняттях, комп'ютеризація бібліотек, а й створення такого інформаційно-освітнього середовища, яке забезпечує задоволення різноманітних інформаційних потреб тих, хто навчає, і тих, хто навчається.

Для формування професійних умінь і навичок з перекладу необхідно розробити комплекс завдань для підвищення ефективності цього процесу, що потребує впровадження інформаційних технологій, таких як: робота в мережі Інтернет, програми автоматизованого машинного перекладу, комп'ютерні навчальні програми, програми забезпечення тощо [4].

Початковий етап передбачає вдосконалення вмій роботи із електронними словниками, довідниками, енциклопедіями медіа порталів (наприклад, BBC, World Service) для синхронного перекладу іноземних текстів; редагування студентами текстів перекладу, виконаних програмами-перекладачами тощо. Для удосконалення навичок майбутнього перекладача необхідно активно використовувати аудіювання іншомовних текстів що полягає,

насамперед, у тренуванні таких мовленнєвих механізмів: мовленнєвого слуху, вимови, прогнозування. При цьому ставиться дидактичне завдання: сформулювати у студентів вміння долати типові перекладацькі труднощі, які постають перед перекладачем у процесі трансляції змісту прослуханого тексту або його фрагменту. Метою таких занять є: використання у практиці перекладу одномовних (Stylus, Collins) та багатомовних електронних словників (Lingvo); застосування програм-перекладачів (Socrat, Plaj, РУМП, Promt, Pragma тощо) і врахування їх недоліків та переваг; виправлення лексико-стилістичних помилок машинного перекладу і реферування тексту, що вимагає знань з різних фахових дисциплін. Тексти, які добираються для перекладу, насичено фразеологічними одиницями, безеквівалентною лексикою або ж навмисно пропущеними фразами. Робота з такими текстами вимагає творчого підходу до вирішення перекладацьких завдань. Переклад та пошук студентом правильного варіанту здійснюється за обмежений проміжок часу (метод інформаційної недостатності і часових обмежень) [2].

Активно застосовуються ділові ігри, що забезпечують імітацію професійних ситуацій. Саме моделювання залучає студентів до імпровізації та театралізації професійних ситуацій, стимулює майбутніх перекладачів відійти від шаблонної схеми прийняття рішення, надає змогу усвідомити майбутню професію як таку, що вимагає ґрунтовних знань з фахових дисциплін та ІКТ і вміння творчого підходу до вирішення різних перекладацьких завдань (ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка проектів) [2 : 45]. На цьому етапі завдання, які пропонуються студентам, вимагають застосування студентами набутих знань та вмінь, відкривають шлях до вияву творчості кожної особистості, формують вміння поєднувати знання з різних фахових дисциплін для здійснення адекватного перекладу. Зазначений етап забезпечує реалізацію міжпредметних зв'язків у фаховій підготовці на основі використання ІКТ [5].

Наступний етап передбачає використання студентами знань та вмінь з фахових дисциплін та ІКТ для самостійного створення власних перекладацьких продуктів (переклад рекламних роликів, слоганів, підготовка презентацій у PowerPoint), що потребують активізації особистісного потенціалу майбутніх перекладачів. Використання засобів ІКТ забезпечує ефективне керування навчальним матеріалом, оскільки засоби мультимедіа передбачають одночасне використання анімації, графіки, відео сюжетів, звуку, що полегшує сприйняття інформації та сприяє її кращому засвоєнню. На цьому етапі актуалізується самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів, оскільки самостійна робота становить основу професійної діяльності перекладача [5].

Узагальнюючи усе вищесказане можна зазначити, що впровадження методів навчання із залученням інформаційних технологій хоча і вимагає з одного боку певних матеріальних та організаційних затрат, проте багато в чому сприяє підвищенню ефективності навчання. Ті переваги, які отримують студенти від використання нових технологій навчання, є стимулом для пошуку шляхів подолання тих труднощів, що виникають в процесі їх освоєння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Артеменко О. А. Формирование переводческой компетентности в сфере профессиональной коммуникации у студентов неязыковых специальностей с использованием информационных и коммуникационных технологий : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / О. А. Артеменко – Калуга, 2009. – 201с.

2. Мацюк О. О. Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / О. О. Мацюк. – Хмельницький, 2011. – 20 с.

3. Пилипенко О. И. Персональное бюро переводов: Сравнительный тест языковых интерпретаторов / О. И. Пилипенко. – СНІР – 2007. – № 8. – С. 56-63.

4. Шалова Н. С. Использование информационно-коммуникативных технологий для формирования профессиональной компетенции будущих переводчиков / Н. С. Шалова. – Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка – 2012 – № 21 (526). – С. 143-149.

5. Шупта О. В. Формування професійних умінь та навичок у майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій / Шупта О. В., Мацюк О. О. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/Vnadsps/2011_5/11sovikt.pdf